

O MIESTE

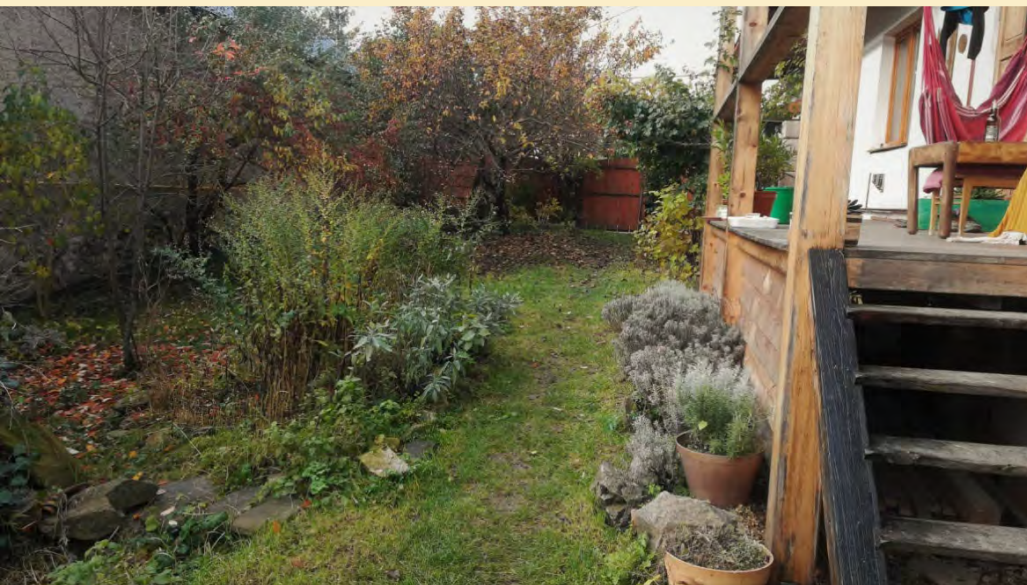
projekt **PLACE**

Paths to Learning and Active Citizenship Exploring

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ČO TO ZNAMENÁ „DOBRE MIESTO“?

PREČO NÁS URČITÉ MIESTO ZASIAHNE?

- ✗ *Prastará hruška, kedysi vysadená pri samote na Silickej planine*

AKO UČIŤ O MIESTE?

Výučba zemepisu a ďalších predmetov je založená často len na memorovaní a hodnotení výkonu. Pozornosť by sa však mala venovať aj vnímaniu. Kvôli tomu je potrebné klásť si dôležité otázky a hľadať odpovede na ne:

- ✗ Ako chápať vnímanie miesta?
- ✗ Možno rozoznať na Slovensku rozdiel medzi územím, kde žili karpatskí Nemci a územím, ktoré bolo vždy slovenské?
- ✗ Čo je to vykorenenie (či už dobrovoľné alebo násilné)?
- ✗ Čo je to domov?
- ✗ Možno v neznámom prostredí nájsť signály, ktoré návštevníka upozornia na to, aké spoločenstvo na území žije, ako rozmýšľa, aké má hodnoty?
- ✗ Ako chápať identifikáciu s miestom?

Mestečko na Malorke

SYSTÉMOVÝ PRÍSTUP KU KRAJINE

- ✗ Teória systémov tvrdí, že: (a) organický celok je zložitejší ako súhrn jeho častí a (b) opis správania dynamického systému má viac riešení ako klasické jedno
- ✗ Tento prístup je založený na princípoch ekológie: systém je udržiavaný prostredníctvom veľkého množstva spätoväzbových slučiek - homeostázy
- ✗ **Homeostáza** je tendencia k relatívne stabilnej rovnováhe medzi navzájom závislými prvkami, najmä ak je udržiavaná fyziologickými procesmi.
- ✗ Stabilita krajiny závisí od harmonickej interakcie medzi prvkami. Tento pohľad je vhodné využívať pri **fyzickej geografii**.

*Kto udržiava stabilitu
takéhoto miesta?*

FYZICKÁ GEOGRAFIA

- ✗ zaoberá sa štúdiom rozmiestnenia a vzájomných vzťahov zložiek prírodnej krajiny (litosféry a georeliéfu, atmosféry, hydrosféry, pedosféry a biosféry), ktoré spolu tvoria fyzicko-geografickú sféru Zeme, ako aj štúdiom geosystémov rôznych úrovní – od celoplanetárnej po lokálnu úroveň.
- ✗ Každý výsek krajiny je formovaný geologickými silami, zvetrávaním, vplyvom živej prírody, pôsobením vody...
- ✗ Takáto krajiny bez vplyvu človeka sa nazýva pôvodná, nepozmenená krajina (divočina), ktorú už takmer na Zemi žiaľ nenájdeme.
- ✗ Pokiaľ však na určitý výsek krajiny cielene pôsobí človek, tak sa z neho stáva **MIESTO**.
- ✗ A to je už predmetom **humánnej geografie**.

Budhistický kláštor, postavený z okolitého kameňa, Údolie Spiti (India)

KONCEPT MIESTA

- ✗ Jedným z najstarších princípov geografie je koncept **miesta**.
- ✗ Miesto má množstvo definícií, od jednoduchého „priestor alebo miesto s významom“ až po zložitejšie „oblasť s jedinečnými fyzickými a ľudskými vlastnosťami, prepojená s inými miestami“.
- ✗ Miesto je určené jednak svojim prírodným prostredím a jednak kultúrnymi formami.
- ✗ **Miesto vzniká prelínaním prírodných a ľudských vplyvov.**

Epikurova záhrada

KONCEPT MIESTA

Sú tri kľúčové komponenty miesta: umiestnenie, dejisko a význam miesta:

- ✗ **Poloha** znamená umiestnenie konkrétneho miesta na povrchu Zeme – geografické územie zahŕňajúce usporiadanie sociálnych interakcií.
- ✗ **Dejisko** – miesto, kde existujú každodenné vzájomné vzťahy. Jedinci a inštitúcie tu vytvárajú spoločnosť a súčasne sú spoločnosťou vytváraní.
- ✗ **Význam / chápanie miesta** - subjektívne vnímanie, chápanie, ktorým jedinci nazerajú na miesto, vrátane toho, čo miesto znamená pre ich individuálnu a skupinovú identitu. Sú to emócie, ktoré ich spájajú s určitým miestom na základe ich skúseností, zážitkov, spomienok.
- ✗ Miesto je možné chápať v akejkoľvek mierke a nemusí byť nevyhnutne fixované ani v čase, ani v priestore.
- ✗ Kvôli globalizácii sa miesto môže v čase meniť, pretože jeho fyzické prostredie a kultúry sú ovplyvňované novými myšlienkami alebo technológiami.

Dobré miesto pre kávu(Ljubljana)

KONCEPT MIESTA

- ✗ Záujem o **miesto** v posledných rokoch rýchlo vzrástol, koncept sa rozšíril z voľného času a rekreácie na širokú škálu aplikácií a nastavení.
- ✗ Ľudské spojenie s miestami môže mať najrôznejšie formy, vrátane pripútanosti (vzťahu) k miestu, alebo určitého významu miesta pre niekoho.
- ✗ **Pripútanosť k miestu** sa vzťahuje na emočné väzby jednotlivca s určitým geografickým prostredím alebo na to, ako silno je človek s miestom spojený,
- ✗ zatiaľ čo **význam miesta** je popisný, symbolický význam, ktorý ľudia pripisujú určitému miestu.

LOKALIZMUS

- ✗ Je preferenciou „vášho“ miesta vo vašom blízkom okolí, väčšinou vášho domova.
- ✗ Zahŕňa náklonnosť alebo citové vlastníctvo voči konkrétnemu miestu.
- ✗ To sa môže prejaviť v zásade NIMBY – nie na mojom dvore, kedy ľudia nechcú zmeny alebo vývoj v mieste, kde žijú.
- ✗ Môže sa na to nazerať pozitívne aj negatívne.

Máte silnú náklonnosť k miestu, kde žijete?

PRIPÚTANOSŤ K MIESTU

- ✗ Pripútanosť k miestu je emocionálna väzba medzi človekom a miestom a je hlavným pojmom v environmentálnej psychológii. Je to veľmi ovplyvnené jednotlivcom a jeho osobnými skúsenosťami. Existuje množstvo výskumov zameraných na definovanie toho, čo robí miesto „dostatočne zmysluplným“ na to, aby k pripútanosti mohlo dôjsť.
- ✗ Rozdiel medzi „významom“ a „preferenciou“: **významom** sú všetky „myšlienky, pocity, spomienky a interpretácie vyvolané krajinou“ a **preferenciou** je „miera obľúbenosti jednej krajiny v porovnaní s druhou“.
- ✗ Pripútanie závisí od vzájomného vzťahu medzi správaním sa a skúsenosťami človeka.

Prečo máme radi miesta, akým je toto?

PRIPÚTANOSŤ K MIESTU

- ✗ Tripartitný model definuje premenné pripútania k miestu takto: osoba - proces - miesto.
- ✗ Pri popise pripútanosti k miestu vedci rozlišujú medzi „zakorenenosťou“ a „významom miesta“. Zmysel pre pripútanie k miestu vzniká v dôsledku spoznávania významu a vlastností miesta.
- ✗ Zakorenenosť je na druhej strane nevedomá pripútanosť k miestu v dôsledku dôverného poznania dosiahnutého nepretržitým pobytom – napr. rodovej línie, ktorá toto miesto poznala dávno pred súčasným obyvateľom.

Je toto zakorenenosť, alebo význam miesta?

SPOZNÁVANIE MIESTA

- ✖ Spoznávať určité miesto môžeme aj podvedome prostredníctvom dotyku a zapamätateľných vôní, bez pomoci kritického oka.
- ✖ Kým oko vníma nádheru ulíc a rozum ich zároveň kategorizuje, naše ruky vnímajú povrch, tvar a teplotu predmetov, náš nos vníma vôňu miesta a predmetov v ňom, telo vníma vibrácie, keď cez most prejde ťažké auto a naše uši vnímajú zvuk napr. ranného rozvozu pečiva.
- ✖ Avšak plne si uvedomíme našu náklonnosť k nejakému miestu až vtedy, ak ho opustíme a budeme ho vidieť z diaľky ako celok.

Prečo sa nám niektoré miesta vryjú do pamäti?

NA SVOJOM MIESTE NEZABLÚDIŠ

- ✗ „Svoje miesto“ dokonale poznáš, nepotrebuješ k nemu plán, mapu, ani GPS a práve tým ho považuješ za „svoje“.
- ✗ GPS ti pomôže dostať sa čo *najrýchlejšie a najefektívnejšie* z bodu A do bodu B.
- ✗ Poznanie miesta však spočíva v pomalom a „neefektívnom“ spoznávaní miesta prostredníctvom rozumu, pocitov a zmyslov.
- ✗ Vo svojej pamäti máš uloženú mentálnu a pocitovú mapu svojho miesta, ktorá je tvojim „sprievodcom“.

„Blúdenie“ je súčasťou poznávania miesta

MIESTO VYTVÁRAJÚ ĽUDIA

- ✗ Miesto je spolu s priestorom a prostredím v centre pozornosti geografov v humánnej geografii. Títo geografi sa vymedzujú voči fyzickým geografom.
- ✗ Miesto sa chápe ako časť veľkého a nerozlíšeného geografického priestoru.
- ✗ Priestor je abstraktnejší ako miesto. Priestor sa stáva miestom, **keď mu jedinci dajú význam.**
- ✗ S takým miestom sa jedinec stotožňuje, **dáva mu meno** a vníma ho oddelene od okolia, ktoré ho obklopuje. Medzi miestami nájdeme také, ktoré majú pre jednotlivcov alebo komunity silnejší význam, majú "významnejšie mená" a sú jedincami a komunitami vnímané silnejšie než iné miesta. Ide tu teda o význam miest.

Stará mapa s názvom jazero Ontario
Človek dal miestu meno.

MIESTO VYTVÁRAJÚ ĽUDIA

Raz v roku náčelník vystúpil na vrchol Hory.

Odtiaľ sa díval dolu a videl územie svojho kmeňa.

Videl pospolu more, ľudí, lesy, rastliny a zvieratá.

A myslel na to, ako to má spravovať pre dobro toho všetkého.

Hora Lone Cone

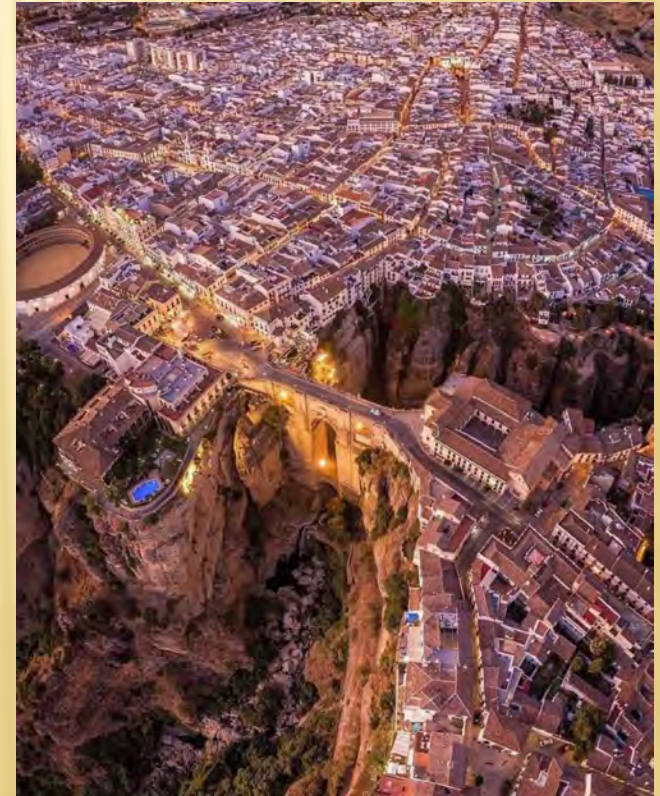
Ostrov Meares

MIESTO V KRAJINE VYTVÁRAJÚ ĽUDIA

- ✗ S významom miesta je spojená identita a charakter miesta, a to ako vo vnímaní a cítení miestnych obyvateľov, ako aj návštevníkov.
- ✗ To všetko súvisí s vnímaním a skúsenosťou jednotlivca s miestom.
- ✗ Takéto vnímanie/cítenie môže mať pôvod v prírodnom prostredí, ale veľmi často ide o spojenie a premiešanie prírodných a kultúrnych kvalít krajiny.

Ronda, Španielsko.

*Most začali stavať naprieč kaňonom v roku 1759
a dokončili ho po 34 rokoch.*

UMELCI A KRAJINA

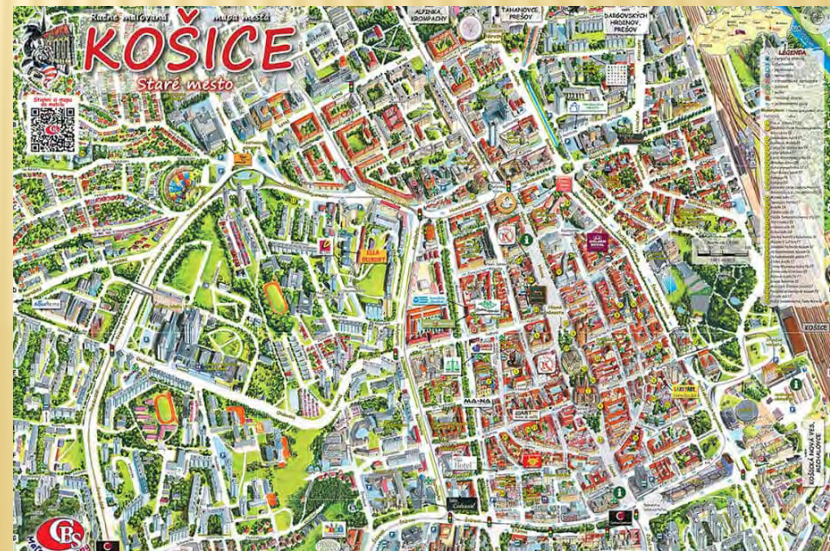
- ✗ Vnímavými na význam miest sú umelci - básnici, spisovatelia, hudobníci, maliari. Význam miesta môže dostať až taký inštitucionálny rozmer, že sa dostáva pod štátne alebo nadnárodné režimy ochrany, ako sú napríklad štátom chránené pamiatky, územia, či miesta na zozname UNESCO.
- ✗ Význam miesta chápeme v dvoch rovinách - vo vizuálnej / estetickej a v ďalších vlastnostiach zistených všetkými našimi zmyslami. Z ďalších vlastností miesta spomeňme jeho stabilitu, ktorá je daná hĺbkou poznania miesta, čo v človeku môže vytvárať aj pocit bezpečia.
- ✗ Veľmi špecifické miesto pre každého človeka je jeho domov.

BEZ VNÍMANIA TO NEJDE

- ✗ Niekedy sa miesto charakterizuje ako nedefinovateľný celok. Okolo miest sa nedajú nakresliť jasné hranice a miesta sa nedajú ani "rozbiť" na menšie „bloky“, pretože potom by stratila svoj charakter, svoju podstatu.
- ✗ Podľa iných geografov je podstatou miesta rola, a to tá najvnútornejšia, akú určité miesto hrá v samotnej ľudskej existencii jedinca.
- ✗ Ďalším pojmom je termín "bezmiestie" (placelessness), ktorý je často používaný v humánnej geografii. Ide o miesta, ktoré sú uniformné, nemajú špecifickosť, zvláštnosť miestnej lokality a ktoré stratili svoju jedinečnosť.
- ✗ Sú to miesta so slabou identitou, kde sa ľudia môžu cítiť odcudzenia: napr. dopravné terminály (letisko, stanica) alebo veľké nákupné strediská.

*Je Staré mesto a nové časti mesta
jedným miestom?*

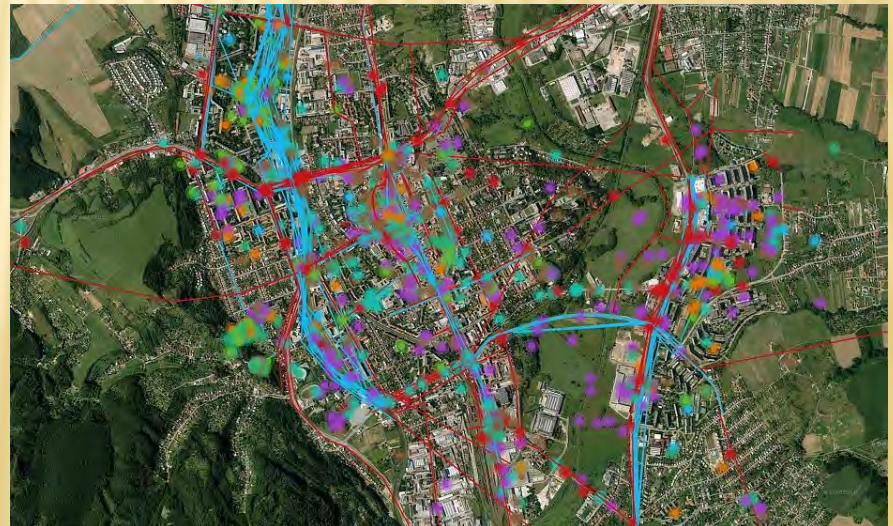

POCITOVÉ MAPY

- ✗ **Pocitové mapy** sú kartografické výstupy, ktoré umožňujú zobraziť ľudské pocity, myšlienky či skúsenosti v priestore a tvorbu vlastných pocitových geodát.
- ✗ Vyjadrujú subjektívny názor k jednotlivým miestam – napríklad k mestu, sídlisku, alebo mieste v prírode - pri ktorých však nemožno hodnotiť správnosť, ani mieru zhody s realitou, pretože obsahujú kvalitatívne hodnotiace súdy ich tvorcov.
- ✗ Dobré verejné mestské priestory musia byť pekné a príťažlivé, oživené verejným pohybom a prepravou, dostupné, príjemné a bezpečné. Kľúčovú úlohu však hrajú **ľudské aktivity a vzťahy**.

Do on-line tvorby pocitových máp sa môžete zapojiť aj vy:

<https://www.archinfo.sk/diskusie/pocitove-mapy.html>

GLOBÁLNE VS. LOKÁLNE MIESTO

- ✗ Niektoré miesta sú už súčasťou globálneho „vizuálneho dedičstva“.
- ✗ Väčšina ľudí spozná Grand Canyon na obrázku, aj keď tam nikdy neboli.
- ✗ Poznajú jeho meno a umiestnenie. Ale naozaj poznajú to miesto?
- ✗ Čo väčšine z nich chýba?

Koľko miest skutočne poznáte?

ÚROVNE (VRSTVY) MIESTA

Každé miesto je ako palimpsest – veľaokrát premaľovaný obraz, alebo pergamen na ktorom je časť textu zoškrabaná.

„Opätovné použitie“ toho istého miesta na rôzne účely vytvára jeho fyzické historické úrovne.

- ✗ V mestách môžete rozpoznať prebudovanie a prekrývanie starých budov novými. Na starých domoch nájdete pozostatky historických reklám či premaľované staré vývesné štíty.
- ✗ V niektorých častiach vidieckej krajiny alebo na jej leteckých snímkach rozpoznáte stopy zaniknutých objektov a ľudských aktivít: rozrušené základy starých domov, umelé úpravy toku rieky, vyrúbané pne starých stromov, zvyšky starých ciest ...

Palimpsest:

- ✗ niečo, čo má zvyčajne rôzne vrstvy alebo vlastnosti ukryté pod povrchom
- ✗ umelecké dielo, ktoré má veľa významových úrovní, typov štýlov atď., ktoré na seba nadväzujú

Viete, kde v Košiciach je toto?

VRSTVY MIESTA

Kultúrna pamäť / kultúrna geografia

- ✗ Kultúrna pamäť je vytvorené chápanie minulosti, ktoré sa prenáša z jednej generácie na druhú prostredníctvom textu, ústnych tradícií, pamiatok, obradov a iných symbolov.
- ✗ Kultúrna pamäť je forma kolektívnej pamäte zdieľaná skupinou ľudí. Kultúrna pamäť je často uložená v múzeách alebo historických pamiatkach.
- ✗ Vytvára tiež formu zdieľanej identity a prostriedok na komunikáciu tejto identity s novými členmi komunity.
- ✗ Hlavnou funkciou kultúrnej pamäte nie je spomínať na minulosť, či už dobrú alebo zlú. Ide skôr o to, využiť znalosti minulých skúseností, aby sa zabránilo opakovaniu tých istých chýb.

Koledníci idú...

KULTÚRNA GEOGRAFIA

- ✖ Zameraná na štúdium materiálnej i nemateriálnej kultúry, najmä vo vzťahu k prírodnému prostrediu. Zaoberá sa otázkami identity spoločenstiev v rôznych priestorových dimenziách, rozdielmi medzi kultúrami a šírením kultúr.
- ✖ Fenomény študované v kultúrnej geografii : jazyk, náboženstvo, ekonomické a vládne štruktúry, umenie, hudba a ďalšie kultúrne aspekty, ktoré vysvetľujú, ako a prečo ľudia fungujú určitým spôsobom v oblastiach v ktorých žijú. Globalizácia je pritom čoraz dôležitejšia, pretože umožňuje týmto špecifickým aspektom kultúry šíriť sa ľahko po celom svete.
- ✖ Skúma aj to, ako sú vytvárané miesta a ich identity, aký majú ľudia zmysel pre dané miesta a ako budujú ich význam.

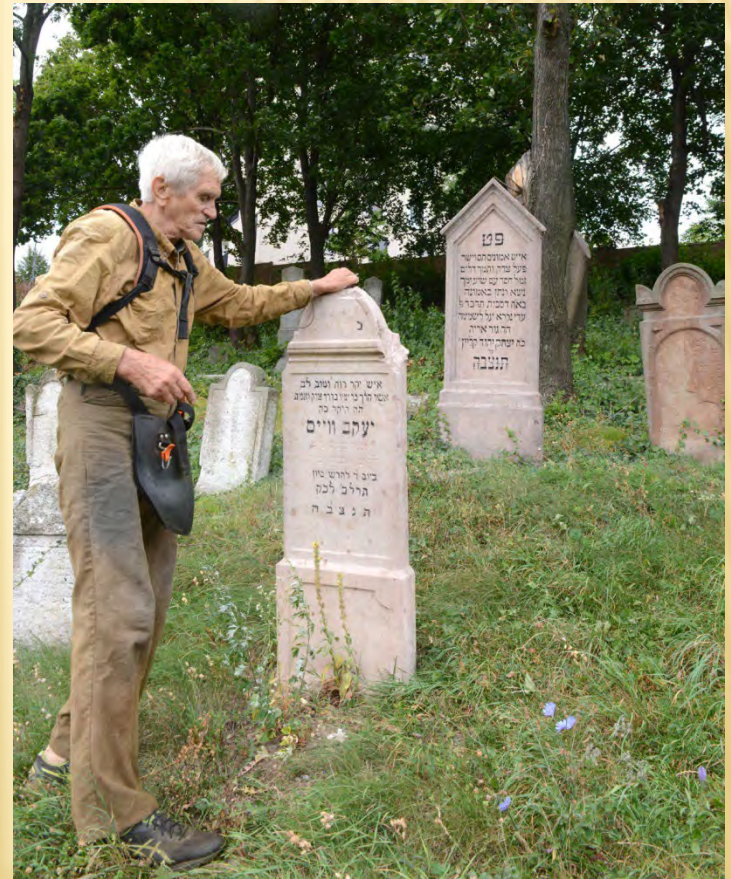

*Budhistickí mnísi pri rannej modlitbe
Himaláje*

VRSTVY MIESTA

Etnické / jazykové vrstvy – Humánna geografia

- ✖ Každé miesto bolo v historických dobách obývané rôznymi kultúrami a národmi.
- ✖ Spomienky na tieto národy často nájdete v geografických názvoch. Na Slovensku majú mnohé rieky alebo pohoria názvy keltského alebo latinského pôvodu (Košice: lat. Cassa).
- ✖ Na Slovensku boli mestá pred 100 a viac rokmi obývané prevažne Nemcami, Maďarmi a Židmi. Okrem Slovákov tu žili menšiny Bulharov, Arménov, Rómov a ďalších.
- ✖ V poslednej dobe mestá obývajú prevažne Slováci a obyvateľstvo stratilo časť svojich menšín (kvôli historickým udalostiam počas druhej svetovej vojny a po nej).
- ✖ Všetci títo ľudia však zanechali po sebe nejaké „vrstvy“ v mestách alebo na vidieku.

Starý židovský cintorín v Košiciach

VRSTVY MIESTA

Environmentálna geografia: pojednáva o pozitívnych a negatívnych vplyvoch človeka na krajinu a prostredie.

Vrstva prírody/krajiny je zrejme najviac ohrozenou vrstvou vo vidieckych oblastiach.

Ničenie prírodných biotopov a ekosystémov, znečisťovanie životného prostredia, poľovníctvo a ďalšie ľudské činnosti majú za následok znižovanie biodiverzity.

Úprava vodných tokov, výstavba diaľnic, zakladanie kameňolomov a ďalšie veľkoplošné zásahy narušujú charakter krajiny a jeho stabilitu.

VRSTVY MIESTA

- ✗ Každé miesto sa časom mení.
- ✗ Niektoré deštruktívne alebo necitlivé zmeny môžu silno ovplyvniť pocit z miesta ...

Jakobov palác po II. svetovej vojne a dnes.

NEVIDITEĽNÉ VRSTVY

- ✗ Mýtické a romantické aspekty miesta nie sú viditeľné, sú reprezentované mýtmi, legendami, príbehmi, naratívmi alebo poéziou zaoberajúcou sa miestom a jeho konkrétnymi úrovňami alebo časovými obdobiami.
- ✗ Významne ovplyvňujú a formujú vnímanie miesta.

*Poznanie Odyssey navždy
zmení vaše vnímanie Grécka*

MYTOLÓGIA KRAJINY

- ✗ Interpretuje krajinné prvky z hľadiska predkresťanských náboženstiev, kultov, mýtov.
- ✗ Majú osobitný význam pre niektoré miesta, obývané v dávnej minulosti, z ktorej sa zachovali dodnes nejaké artefakty, povesti ale aj tradičné rozprávky.
- ✗ Maľby alebo symboly v jaskyniach, megalické kamenné stavby, ale aj kostoly postavené na mieste bývalých pohanských svätýň sú takýmito miestami.
- ✗ Aj dnes majú význam napríklad v literatúre, ktorá spracováva dávne mýty (napr. Trhlina).

*Prastaré keltské mýty stále žijú v lesoch
Británie*

TOTO JE MIESTO

- ✗ Jednotlivé úrovne harmonického alebo zaujímavého miesta sú často vyjadrené prostredníctvom umenia.
- ✗ A naopak - toto **umelecké dielo** mení vnímanie miesta.

Jakob Alt
Piazza della Rotonda, Rím

TOTO NIE JE MIESTO (ALEBO JE SLABÉ)

Existuje nejaká inšpirácia pre umenie na mieste ako je toto?
Je toto miesto DOBRÉ?
Čo mu chýba?

VZNIK MIESTA

- ✗ Dobré miesto môže vzniknúť aj náhodne
- ✗ Väčšinou je však výsledkom starostlivého, citlivého plánovania a tvorby

Architektonicko-
urbanistický návrh
štvrte Chytré Líchy

SYSTÉMY MIESTA

- ✗ Osobitný význam majú vzájomné vzťahy medzi kultúrnymi, fyzickými a imaginárnymi dimenziami miest.
- ✗ Tieto vzájomné vzťahy - alebo „systémy“ mesta definujú jeho znaky, vlastnosti, funkcie a stabilitu / odolnosť
- ✗ **Genius Loci** je latinský výraz, ktorý znamená „génus mesta“ a vzťahuje sa na predsedajúce božstvo alebo ducha. Každé miesto má svoje vlastné jedinečné vlastnosti, nielen pokiaľ ide o jeho fyzický vzhľad, ale aj o to, ako je vnímané, takže by malo byť (ale až príliš často nie je) zodpovednosťou architekta alebo krajinného dizajnéra tieto jedinečné vlastnosti skôr vylepšiť, ako zničiť. Alexander Pope (1731) vo svojich Morálnych esejach uvádza, že „zložky v architektúre a záhradníctve ... musia byť všetky prispôsobené genialite miesta a... krása do neho nie vnucovaná, ale z neho vyplývajúca“.

SILA MIESTA

- ✗ Vnímanie a spoznávanie krajiny môže pomôcť ľudskému sebarozvoju
- ✗ Napríklad: Fotografia krajiny je prospešná pre sebarozvoj, sebapoznávanie a vnútorné blaho.
- ✗ A niektoré miesta môžu dokonca uzdraviť dušu i telo ...
- ✗ Rôzni ľudia oceňujú rôzne krajiny - takže musíte hľadať „svoju“ krajinu, miesto, ktoré zodpovedá vašej energii, vkusu, citu, ale aj výchove a vzdelaniu.

*Ktoré je „vaše“ miesto?
A kvôli čomu?*

NOVÝ POHĽAD NA MIESTO

- ✖ Skúste sa na krajinu dívať inými očami a odkrývajte jednotlivé vrstvy miesta.

*Rímska cesta z antických čias
Vedie cez rozsiahle územie Británie*

DOBRÉ ZDROJE PRE ĎALŠIE ŠTÚDIUM

- ✕ <https://legacy.blisty.cz/art/14798.html>
- ✕ <https://lepsiageografia.sk/>

AKTIVITA

- ✖ Študenti sa rozdelia do skupín, najlepšie podľa bydliska tak, aby bývali v jednej štvrti
- ✖ Vyberú si nejakú štvrť, alebo ulicu, alebo iné miesto, ktoré poznajú a ktorá sa im páči
- ✖ Z rôznych zdrojov si vyhľadajú, zdokumentujú a zrekonštruujú jednotlivé úrovne (vrstvy) toho miesta.

STOPY NAŠICH SUSEDOV

- ✘ Mestá na území dnešného Slovenska boli multikultúrne : meštiacke obyvateľstvo tvorili väčšinou Nemci, Maďari a Židia. Okrem nich boli zastúpení samozrejme Slováci, Česi, ale aj Bulhari, Srbi, Chorváti, Arméni a ďalšie národnosti.
- ✘ Vidiek bol viac homogénny, ale aj v typicky slovenských obciach žili rómske, židovské a ďalšie národnosti.
- ✘ Ďalšie obce boli prevažne rusínske, maďarské, alebo nemecké so slovenskými, alebo inými menšinami

1921 počet obyvateľov na Slovensku: 2 955 998

Národnosť:	slovenská	maďarská	nemecká	rusínska	iná
	2 013 675	634 827	139 880	85 628	81 987

NAŠI NEMCI

*Nemeckí obyvatelia Smolníckej Huty.
Nemci na Slovensko priniesli rozvoj remesiel, najmä baníctva.*

NAŠI MAĎARI

12. apríla 1947 sa začalo vysťahovanie obyvateľov maďarskej národnosti z územia dnešného južného Slovenska.

NAŠI ŽIDIA

Židovská štvrť v Bratislave

AKTIVITA

- ✖ Žiaci nech sa rozdelia do skupín (4 – 5) najlepšie tak, aby bývali v jednej štvrti.
- ✖ Ich úlohou bude vyhľadať, spoznať a porozumieť príbehu ľudí, ktorí museli odísť zo svojich domovov.
- ✖ Na základe informácií od svojich rodičov, starých rodičov, učiteľov, z Internetu alebo kníh vyhľadajú nejaký dom, v ktorom kedysi žili obyvatelia iného pôvodu, než slovenského a ktorí boli odsunutí alebo vyštvaní, alebo vyvraždení.
- ✖ Nech si spoločne urobia prieskum toho miesta, nech si ho dobre prezrú zo všetkých prístupných strán a odfotia
- ✖ Pokiaľ je to možné, nech si ho s dovoľením majiteľov pozrú aj zvnútra.
- ✖ Nech sa pokúsia zozbierať čo najviac informácií o pôvodných obyvateľoch.
- ✖ Nech napíšu krátku esej, aspoň na 1 stranu o tom, čo zistili o dome a jeho bývalých obyvateľoch, Akí to boli ľudia, ako žili, čím sa živili...
- ✖ Nech popíšu, čím ich ten dom zaujal, čím a prečo je odlišný od iných bežných domov a či našli na ňom nejakú „stopu“ pôvodných obyvateľov (napr. starý presvitajúci nápis nad bývalým obchodom) a nech to doplnia fotkami.
- ✖ Každá skupina nech predstaví svoje objavy pred triedou.
- ✖ Na záver by mala byť diskusia o príčinách opustenia toho domu pôvodnými obyvateľmi a dôsledkoch. Ale aj o tom, či niečo podobné hrozí aj dnes a ako tomu predísť.

HLADAJTE STOPY SUSEDŮV, KTORÍ ODIŠLI

Spájame ľudí
s krajinou

Ing. Štefan Szabó, PhD.

SOSNA. oz

Okružná ul. 17

044 31 Družstevná p. H.

mobil: 0911 951 139

www.sosna.sk

FB: Ekocentrum SOSNA